

Onderwerp: Eerste trechtering zoeklocaties Defensie
Datum: 8 oktober 2024
Van: J
Aan: College van burgemeester en wethouders

Kernboodschap

Het college van Dalfsen wordt geïnformeerd over de 'trechterpresentatie' van het ministerie van Defensie. In deze presentatie schetst Defensie het proces om te komen tot een voorkeurslocatie voor de verschillende behoeften die onderdeel zijn van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Daarnaast wordt op basis van de voorlopige plan-MER resultaten en een botsproef van Defensie geconcludeerd dat de locatie in Dalfsen **niet kansrijk** is voor grootschalige munitieopslag.

Achtergrond

Door de veranderde veiligheidssituatie in de wereld heeft Defensie meer ruimte nodig voor munitieopslag, om te oefenen en op te leiden. Het NPRD geeft een overzicht van de extra ruimte die Defensie hiervoor nu- en in de toekomst nodig denkt te hebben en waar dit moet worden gerealiseerd.

De behoefte van Defensie is uitgewerkt in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), die op 15 december 2023 is gepubliceerd. In de NRD zijn ook gebieden aangegeven die Defensie wil onderzoeken om te beoordelen of deze geschikt zijn voor uitbreiding van Defensieactiviteiten. Tot 12 februari 2024 was er de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de NRD. Op basis van deze zienswijzen heeft Defensie het onderzoek aangevuld en aangepast, wat is gecommuniceerd via een Nota van Antwoord. In de Nota van Antwoord, die op 31 mei 2024 is gepubliceerd, wordt Dalfsen voor het eerst genoemd als locatie-alternatief voor grootschalige munitieopslag. Dit komt omdat in de NRD per ongeluk de gemeente Staphorst was omcirkeld als zoeklocatie, in plaats van de gemeente Dalfsen.

Recente ontwikkelingen

Vanaf juni 2024 heeft Defensie op verschillende locaties in het land informatiebijeenkomsten georganiseerd om belangstellenden te informeren over de plekken waar Defensie wil bouwen, uitbreiden en oefenen. Tegelijkertijd is men gestart om op de verschillende locaties onderzoek te doen naar de invloed van een activiteit op de omgeving, milieu, geluid en natuur (plan-MER). De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt in de eerste 'trechtering', welke uiteindelijk moet leiden tot een voorkeurslocatie.

Om de belangen van de gemeente Dalfsen zo goed mogelijk te behartigen, heeft het college van Dalfsen op 20 augustus 2024 haar zienswijze schriftelijk gedeeld met Defensie. In deze zienswijze wordt Defensie verzocht om af te zien van de aanwijzing van het grondgebied van Dalfsen als locatie-alternatief voor grootschalige munitieopslag. Als belangrijkste argumenten zijn daarbij aangevoerd;

- a. De locatie voldoet niet aan de locatie-eisen en selectiecriteria. Het betreft hier goede landbouwgrond met weinig beperkingen, welke in beginsel behouden moet blijven. En als deze grond al wordt ingezet, dan wel voor lokale en regionale opgaven waarvoor er al ruimteclaims liggen.
- b. De aanwezigheid van een grote hoeveelheid beperkt kwetsbare, kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en objecten (waaronder de hoogspanningslijn) en agrarische bedrijven maken dat een grootschalige munitieopslag uit het oogpunt van externe veiligheid onaanvaardbaar is.

Voorlopige plan-MER resultaten

Bij de plan-MER is een beoordeling gemaakt hoe de locatie-alternatieven vanuit zes perspectieven ten opzichte van elkaar scoren. Deze perspectieven zijn; water en bodem (1), natuur (2), woningen (3), landbouw (4), landschap en cultuur (5) en rijksraakvlakken (6). Op basis van deze scores en een botsproef vanuit Defensie, is een beoordeling gemaakt welke locaties kansrijk zijn en welke niet.

Het locatie-alternatief voor grootschalige munitieopslag in Dalfsen is daarbij aangemerkt als niet kansrijk. De andere twee locaties in Overijssel (Staphorst en Weerselo) zijn aangemerkt als kansrijk. Als onderbouwing geeft Defensie aan dat een grootschalige munitieopslag op de locatie in Dalfsen onmogelijk is omdat er een hoogspanningsleiding door het perceel loopt.

Vervolgproces NPRD

Op 18 oktober 2024 vindt er een bestuurlijk overleg (BO) plaats met bestuurders van de gemeenten in Overijssel waar een locatie-alternatief is aangewezen, de gedeputeerde van de provincie Overijssel en de staatssecretaris van Defensie. Doel van dit gesprek is om vast te stellen of de provincie en gemeenten zich herkennen in de voorlopige resultaten van de plan-MER.

Nadat in alle provincies deze bestuurlijke overleggen zijn afgerond (begin november) worden de uitkomsten van het onderzoek openbaar gemaakt en valt een aantal niet kansrijke locaties mogelijk af.

Eind december 2024 rondt Defensie het plan-MER af waarbij wordt toegewerkt naar voorlopige voorkeurslocaties. Uiterlijk Q1 2025 legt het Kabinet dan het Ontwerp Nationale Beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) vast. Daarop kunnen zienswijzen worden ingediend, waar Defensie middels een Nota van Antwoord op reageert. Daarna stelt het Kabinet de Nationale Beleidsvisie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) vast, met de definitieve locaties.

Vervolg Dalfsen

De voorlopige uitkomsten van de plan-MER leiden voor de gemeente Dalfsen tot het gewenste resultaat: de locatie in Dalfsen is niet kansrijk en valt naar alle waarschijnlijkheid af als locatie-alternatief. Daarbij wordt de toelichting gegeven dat grootschalige munitieopslag hier onmogelijk is vanwege de hoogspanningsleiding die door het perceel loopt. In het ambtelijk vooroverleg gaf Defensie daarbij wel aan dat de term 'onmogelijk' niet goed gekozen is, omdat in een uiterst geval ook een hoogspanningsleiding kan worden verlegd.

Verder blijkt uit het rapport dat de locatie in Dalfsen ook relatief 'slecht' scoort vanuit de perspectieven water en bodem sturend, impact op woningen en landbouw. Alleen vanuit het perspectief van natuur blijkt de locatie in Dalfsen beter geschikt dan de andere locaties die in Overijssel in beeld zijn.

In het BO van 18 oktober kan worden bevestigd dat we ons herkennen in de voorlopige resultaten van het onderzoek en de conclusie dat de locatie in Dalfsen niet kansrijk is. Daarom verzoeken we Defensie om, bij het communicatiemoment begin november, Dalfsen definitief af te laten vallen als locatie-alternatief. Daarnaast zien we graag dat Defensie in haar communicatie bij de toelichting breder uitweidt over de externe veiligheid, zoals de hoeveelheid kwetsbare objecten én de hoogspanningsleiding.

Communicatie

Onze interne communicatieafdeling wordt gevraagd om tijdig een persbericht en een brief voor te bereiden zodat we, op het moment dat Defensie de uitkomsten van het rapport openbaar maakt, zelf ook actief kunnen communiceren in de media en specifiek naar de belanghebbenden in het gebied. Ter voorbereiding hierop zoeken wij nog contact met Defensie om de toelichting beter te onderbouwen. Immers; de zorgen om de aanwezigheid van de hoogspanningsleiding waren er al van begin af aan bij de gemeente en onze inwoners, maar was destijds voor Defensie geen aanleiding om het gebied gelijk al af te laten vallen als locatie-alternatief.

Regionaal perspectief

De afgelopen periode hebben wij ambtelijk, samen met de gemeente Staphorst, aan Regio Zwolle en de Provincie Overijssel gevraagd om een 'regionaal perspectief' te bieden aan Defensie. Het 'aanbod' van Staphorst om het bestaande depot in hun gemeente uit te breiden biedt namelijk ook kansen voor de Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 van de regio, waarin de corridor A28 is aangewezen als zoekgebied voor doorgroei van bedrijvigheid. Daarbij wordt gedacht aan enkele infrastructurele maatregelen, die mogelijk ook nodig zijn om de bereikbaarheid van het munitiedepot in Staphorst te verbeteren.

Tot nog toe vindt de beoordeling en analyse echter nog voornamelijk plaats op het niveau van de specifieke locaties. Inmiddels neemt gemeente Staphorst nadrukkelijker de regie om te komen tot een 'regionale propositie'. Wanneer daartoe wordt verzocht, is het advies om deze te ondersteunen.

Vertrouwelijkheid

De 'trechterpresentatie' van Defensie en de voorlopige resultaten zijn onder embargo met ons gedeeld. Het ministerie van Defensie wil deze resultaten eerst met alle provincies en gemeenten bespreken, voordat deze openbaar worden gemaakt. Tot die tijd (begin november) zijn de resultaten geheim.

Bijlage

1. Trechterpresentatie NPRD Overijssel

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen